

Довгаль Богдан

(науковий керівник: к.е.н., старший викладач кафедри економіки підприємств і корпорацій Муха Р.А.)

МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ НА СВІТОВОМУ РИНКУ

Беручи до уваги тенденцію збільшення частки ВВП продукції АПК і сільського господарства, можна впевнено сказати, що Україна – аграрна країна. Тому не дивно, що саме до АПК України прикута неабияка увага інвесторів.

Важко не погодитись, що сільське господарство – одна з провідних галузей України: крім стабільного забезпечення населення країни якісним, безпечним, доступним продовольством, сільське господарство України спроможне на вагомий внесок у розв'язання світової проблеми голоду. Його потенціал виробництва значно перевищує потреби внутрішнього ринку[1].

Станом на липень 2018 р. в агропромисловому комплексі України зайнято 3 млн. осіб. Частка аграрного виробництва в структурі економіки України, за умови державної підтримки, може зрости з 18 % до 25 %. За 6 місяців 2018 р. зростання сільгосппродукції становило 11,4 %, а середньомісячна зарплата в сільському господарстві за січень-травень 2018 р. — 6524 грн., що на 24,5 % вище аналогічного показника попереднього року[2].

Аналізуючи прогноз розвитку світового аграрного ринку на 2018-2027 рр., який нещодавно оприлюднила Організація економічної співпраці та розвитку (OECD) та Продовольча та сільськогосподарська організація Об'єднаних Націй (FAO) [3], можна відзначити багато цікавої інформації щодо можливостей, які відкриваються перед вітчизняними підприємствами АПК України [4].

Перш за все, це розширення географічних регіонів, як можливих напрямків збуту продукції. Україні слід звернути увагу на доволі цікавий варіант – «арабський світ». Мова йде про Близький Схід та Північну Африку–Middle East and Northern Africa(MENA).

Прогнозується, що у найближче десятиліття у більшості країн регіону населення щорічно зростатиме на 1-2%, а ВВП – на 4-5%. Це призведе до щорічного зростання місцевого ринку харчових продуктів щонайменше на 3-4%. Слід відзначити, що пострадянський простір з цієї точки зору не так привабливо виглядає: держави колишнього СРСР не демонструватимуть зростання попиту на продукти харчування, оскільки спостерігається тенденція зменшення чисельності населення, а рівень середніх доходів залишатиметься незмінним. Автори прогнозу припускають – серйозних проблем із MENA не повинно скластись. Ця думка базується на таких ключових факторах:

- близьке географічне розташування;
- зручне транспортне сполучення через Чорне та Середземне моря;

- країни регіону не мають геополітичних амбіцій;
- існує зацікавленість в низьких цінах на імпорتنі продукти харчування для підтримання внутрішньої політичної стабільності;
- вони вбачають в Україні потенційних споживачів своїх товарів і послуг (фрукти, продукція легкої промисловості, туристичні послуги);
- знижений ризик «торгової війни» (Єгипет, Алжир, Марокко, Туніс, як і Україна, мають угоди про зону вільної торгівлі із ЄС).

Крім регіону MENA, зростання населення очікується у країнах Африки на південь від Сахари та в Індії – ці країни можуть значно збільшити обсяги імпорту зернових, рослинних олій, незбираного сухого молока, що також відкриває можливості для українського експорту.

Незважаючи на можливості, що відкриваються перед українським АПК у майбутньому, все ж є ризики не повноцінно зіграти роль провідного гравця на світовому ринку продуктів харчування [5]. І це обумовлюється факторами, з якими Україні часто доводиться зіштовхуватись:

- експорт продукції АПК переважно сировинний, із відносно низькою доданою вартістю та несуттєвим рівнем технологічного переділу;
- використання земель проводиться не найефективнішим чином – великі обсяги експорту забезпечуються швидше великими площами під посіви, ніж високою врожайністю;
- квота державна підтримка, що характеризується недосконалістю, необґрунтованістю та недофінансуванням;
- відсутність ефективного транспортного сполучення;
- поступове зниження реальних цін на сільськогосподарську продукцію (номінованих у доларах США), що зменшуватиме рентабельність сільськогосподарського виробництва.

Та все ж при такому хиткому сучасному стані національної економіки, ці ризики наслідковим чином створюватимуть переваги на світовому ринку як і для держави, так і для виробників, які здатні своєчасно оцінити ризики, повною мірою визначити проблеми й ефективно адаптуватись до динамічного попиту світової торгівлі.

З рекомендацій покращення стану аграрного сектору, які експерти виокремлюють, можна підкреслити наступні:

- нарощування виробництва продукції вищого технологічного переділу;
- здійснення широкомасштабних інвестицій у високоефективні тваринницькі комплекси;
- запровадження технологій країн Європи та Північної Америки;
- активне використання преференцій, наданих угодами про вільну торгівлю з ЄС та Канадою;
- забезпечення належного доступу до сільськогосподарських кредитів;
- пряма державна підтримка малих та середніх фермерів;

- підтримка дрібних виробників, які можуть створювати продукцію з доданою вартістю та нові робочі місця;
- чітке фокусування на цільових групах, стабільність результатів підтримки;
- покращення політики фінансування з точки розу плановірності розподілу коштів;
- уникнення політики примусових вилучень коштів у с/г виробників;
- розкриття логістичного потенціалу українських залізниць та Дніпра.

Використані джерела

1. Про схвалення Стратегії розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/806-2013-p>
2. У разі продовження держпідтримки частка агропрому в економіці України може зрости до 25% [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://uprom.info/news/agro/u-razi-prodovzhennya-derzhpidtrimki-chastka-agropromu-v-ekonomitsi-ukrayini-mozhe-zrosti-do-25/>
3. OECD-FAO Agricultural Outlook 2018-2027 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.fao.org/publications/oecd-fao-agricultural-outlook/2018-2027/en/>
4. Мешков Ф. Які можливості в Україні на світовому аграрному ринку [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://mind.ua/openmind/20187133-yaki-mozhливosti-v-ukrayini-na-svitovomu-agrarnomu-rinku>
5. Муха Р.А. Особливості функціонування підприємств України та основні проблеми їх розвитку [Електронний ресурс] / Р. А. Муха // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2017. – №4 (09). – С. 103-107. – Режим доступу: <http://www.easterneurope-bm.in.ua/index.php/9-2017-ukr> (Фахове видання)

Долішній Володимир

(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій Стец І.І.)

СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ЙОГО ВНУТРІШНЬОГО ПОТЕНЦІАЛУ

Розвиток ринкового середовища вимагає стратегічного підходу до управління та планування діяльності підприємства. Визначення стратегії розвитку є важливою справою для підприємства, оскільки формує пріоритети його діяльності на відносно довгострокову перспективу. Однією з важливих проблем кожного підприємства є його виживання й підтримка безперервного розвитку. Саме тому оптимальне розв'язання проблеми полягає у створенні та реалізації конкурентних переваг, які вагомою мірою можливо досягнути з урахуванням розробленої та ефективної стратегії розвитку підприємства.

З літературних джерел відомо, що стратегія розвитку – це управлінські рішення, які спрямовані на координацію процесу удосконалення стратегічного потенціалу підприємства з метою створення конкурентних переваг в умовах